

Árnyékos lett a kertem

A LEGTÖBB KERTTEL VAGY KERTÉSSZEL MEGTÖRTÉNIK, HOGY EGYSZER CSAK ÁRNYÉKBA BORUL A KERTJE, HISZEN AMIKOR ELÜLTETÜNK EGY CSERESZNYE- VAGY MEGGYFÁT, NEM IS BESZÉLVÉ A DIÓRÓL, SENKI NEM GONDOLARRA, MI LESZ 10, 15, ESETLEG 20 ÉV ELTELTÉVEL, MEKKORÁRA NŐ MEG A NÖVÉNY, MI MINDENT ÁRNYÉKOL LE A KÖRNYEZETÉBEN.

NAGYKUTASI VIKTOR

Így van ez a díszkertben is. Milyen szép is három nyírfa egy csoportba ültetve, ám amikor 8-10 méter magasra megnő, az árnyéka is legalább akkora. Sok kertbarátnál látom, hogy a 20-25 éve oly „kedvesnek” vélt tuják, hamisciprusok is megnőttek és aki nem akarta, vagy nem tudta őket kordában tartani, azaz kezelhető (2-4 m) magasságban visszavágni, azok kertjét 7-8 méteres növényi fal veszi körül annak számos előnyével és hátrányával együtt.

Előny lehet, hogy a 3-4 méteres vagy ennél nagyobb növényfal (sövény) már erős szélfogó vagy

hangfogó lehet, biztosítva a család nyugodt kikapcsolódását. Ráadásul az ilyen sövényeket számos madárfaj használja fészkelésre.

Hátrányuk ugyanakkor, hogy nemcsak a szel, hanem az esőt is felfogják a növényfalak, így a szélárnyékos oldalon folyamatos talajfelszíni szárazságot okoznak, megnehezítve az ott élő növények fejlődését. Ha a haszonnövényeink mélyárnyékba kerülnek, az mind fejlődésüket, mind a termőképességüket visszaveti, kevesebbet virágoznak, érzékenyebbek lesznek a

növénybetegségekre, főleg a gombás fertőzésekre. Nem is beszélve a gyepről, ami először „csak” erősen elmo há soddik, majd lassan teljesen kikopik. Gondot okoznak a nagy sövények azzal is, vitába keveredhetünk a szomszédal, mert a kertjében lévő növényeket leárnyékolják a mi növényeink, vagy méretük miatt az ingatlant is elérik.

A huyor viszonylag ellenálló az allelopátiával szemben

Tehát leszögezhetjük, hogy ha nem várt árnyék érkezik a kertünkre, nagy kihívások elé kerülünk. Én most az első két hátrányra próbálok ötleteket adni, nem is beszélve egy olyan ketről, amit nemcsak a növények, hanem tereptárgyak vagy éppen épületek árnyékolnak le.

Az árnyékos kert is tud nagyon szép és változatos lenni, ha jól választjuk ki a növényeket és megfelelően társítjuk azokat. Továbbá mélyárnyékos kertben ne akarjunk intenzív gyeffelületet létesíteni, mert sajnos soha nem fogja magát

jól érezni. Kikopik és bemohásodik. Viszont nem kell hetente füvet nyírni, amivel időt és pénzt takarít meg a kert gazdjának.

Mennyire sötét?

Árnyéki területnek nevezzük azt, amikor a kertész 2-3 órán át kap napot a reggeli vagy az esti időszakban. Ilyen a nagy fák, bokrok alatti terület vagy a falak, építmények északi oldala.

Mélyárnyéki területre csak 1-2 órára szöknek be a nap sugarai, azok is alacsony szögben. Ilyenek a sűrű vagy lombos fák alatti, az épületek tövében lévő területek.

Az esőárnyék fogalmán azt értjük, hogy az árnyat adó tényezők nemcsak a fényt, hanem a vizet (csapadékot) is elveszik a területen lévő növényektől.

Sok örökzöld, talajtakaró (gyeppótló) növény közül tudunk választani. Ezek inkább vaskos, bőrszerű leveleikkel díszlenek, virágzatuk pedig nincs vagy jelentéktelen. Igazi értékük a lombjuk színe vagy mintázata. Árnyékos kertekben figyelembe kell venni a fény mennyisége mellett a víz- és tápanyag-ellátottságot is.

Egyik legismertebb árnyéki növényünk az árnyliliom

Kerti viszonyok között az esőárnyékos terület problémáját kiemelt ágyással oldhatjuk meg, ami azt jelenti, hogy az ágyás 20-30 cm-rel

magasabb a talajszintnél. Töltsük fel jó minőségű kerti talajjal vagy érett komposztfölddel, és abba ültessük növényeinket, így azoknak több víz és tápanyag áll rendelkezésükre. Ugyanis ha egy árnyékban lévő növénynél tudjuk növelni a víz- és tápanyag-ellátottságot, akkor nő a tűrőképessége.

Hálás és sokat tűrő, terjeszkedő növény a gólyaorr

A legjobb árnyéki növényeink a páfrányok, melyekből számos fajt, fajtát tudunk beszerezni a faiskolákban. Nagyon szép a lombozatuk, melynek színe és tagoltsága nagyon változatos.

A legjobb árnyéktűrők, melyek az enyhe szárazságot és gyökérkonkurenciát is elviselik a gólyaorr (*Geranium*) fajok, – amelyek bőven hozzák rózsaszín vagy lilás virágaikat – a kis tölzöld meténg (*Vinca minor*), és a sárga virágú Waldstein-pimpó (*Waldsteinia*).

A primula nehezen viseli a szárazságot és a napsütést

Igényes árnyékedvelőket, amelyek tápanyagban és vízben gazdag talajt illetve párat kívánnak, és rosszul viselik a szárazságot és az erős napot, a kert nedvesebb részére ültessünk. Ilyen az alacsony termetű, bőrszerű levelekkel rendelkező kapotnyak (*Asarum*), a tollas virágzatával nyáron díszítő, savanyú talajt kedvelő kínai tollbuga (*Astilbe*), a különböző, levelükkel és virágaikkal is díszítő ciklámenek (*Cyclamen*), valamint a kankalinok (*Primula*).

Az árnyékos területen gyakran szellőztessük a gyepet és adagoljunk vasat is

Ha a gyepfelületünk kezd beárnyékolódni, akkor az első pár évben sokat segít az évenként kétszeri (tavasszal áprilisban és ősszel októberben) gyepszellőztetés kések géppel, de ezt még fokozhatjuk, ha olyan tápanyagot juttatunk ki a gyepszellőztetés után, amely a makroelemek (nitrogén, foszfor, kálium) mellett vasat is tartalmaz.

Érdekesség

Bizonyos növények olyan kémiai anyagot bocsátanak ki, ami más növények magjának csírázását vagy fejlődését gátolja (kertészeti értelemben). Ezt a jelenséget nevezzük allelopátiának. Ilyen növény a dió, a bálványfa, a babérmeggy, a gyalogakác és a fehér akác. Ezen növények alá gólyaorr, tündérvirág (*Epimedium*), árnyliliom (*Hosta*), hunyor (*Helleborus*), kankalin és írisz fajok és fajták ültethetők, mert ezek a növények egész jól ellenállnak ennek a hatásnak.